

HIGIENA PASZ PYT. i ODP.

1. Czy rolnicy, którzy sami nie produkują paszy, ale podają ją zwierzętom

a) są objęci rozporządzeniem?

Tak. Zakres rozporządzenia (rozporządzenie (WE) nr 183/2005) dotyczącego higieny pasz obejmuje również żywienie zwierząt przeznaczonych do produkcji żywności. Zatem rozporządzenie odnosi się również do rolników, którzy żywią zwierzęta niezależnie od tego, czy produkują oni pasze. Jeśli nabywają całą zużywaną w swoim gospodarstwie paszę muszą oni tylko spełniać wymagania załącznika III i nie jest wymagane, aby realizowali HACCP.

b) objęci są kategorią podmiotu działającego na rynku pasz?

Tak. Rozporządzenie dotyczące higieny pasz określa „podmiot działający na rynku pasz” jako „osoby fizyczne lub prawne odpowiedzialne za wypełnienie wymogów niniejszego rozporządzenia w przedsiębiorstwie paszowym pozostającym pod ich kontrolą” Rolnicy podający zwierzętom pasze muszą prowadzić działalność związaną z przechowywaniem pasz. Są zatem odpowiedzialni za zapewnienie spełniania właściwych przepisów załącznika I, co czyni ich podmiotami działającymi na rynku pasz.

c) muszą się zarejestrować?

Tak. Art. 11 rozporządzenia dotyczącego higieny pasz stanowi: „Podmioty działające na rynku pasz nie mogą prowadzić działalności, jeżeli nie zostaną one zarejestrowane lub nie uzyskają zatwierdzenia”. Jako podmioty działające na rynku pasz rolnicy muszą być zarejestrowani. Ponadto rolnicy hodujący zwierzęta przeznaczone do produkcji żywności są podmiotami działającymi na rynku pasz, a zatem podlegają obowiązkowi rejestracji zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym higieny pasz (rozporządzenie (WE) nr 852/2004).

2. Czy przewoźnicy są objęci tym rozporządzeniem?

Tak. Władze krajowe muszą wprowadzić system informujący o przedsiębiorstwach działających w sektorze transportu pasz, choć oczywiście nie będą wymagały rejestracji lub uzyskania zatwierdzenia dla każdej ciężarówki lub placówki pocztowej. Przedsiębiorstwa rejestrowane będą przez właściwe władze krajowe.

3. Czy ruchome mieszalniki, detaliści i handlowcy branży paszowej są objęci rozporządzeniem dotyczącym higieny pasz?

Tak. Każda z wymienionych działalności podlega definicji podmiotu działającego na rynku pasz.

Handlowcy działający jako pośrednicy, nie prowadzący żadnej działalności fizycznej związanej z paszami uważani są za podmioty działające na rynku pasz, jako że działają jako dystrybutorzy pasz. W praktyce podstawowym obowiązkiem, jaki muszą spełniać, jest obowiązek zgodności z wymogami dotyczącymi możliwości śledzenia drogi produktów określonymi w załączniku II.

4. Kiedy zaczynamy mówić o pojęciu podmiotu działającego na rynku pasz? Przykładowo, czy przedsiębiorstwo wydobywcze sprzedające sektorowi pasz tylko niewielką część swojej produkcji uważane jest za zakład działający na rynku pasz? Czy producent produktów ubocznych sektora pasz powinien być uważany za zakład działający na rynku pasz?

Jeśli produkt przeznaczony jest do wykorzystania jako pasza, lub przynajmniej potencjalnie może tak zostać wykorzystany, powinien być uważany za paszę, nawet, jeśli wymaga on dalszej obróbki w celu spełnienia wymogów bezpieczeństwa. Produkty będą uważane za pasze, nawet te częściowo przetworzone (art. 3 ust. 4 rozporządzenia (WE) nr 178/2002), chyba, że uważane są za materiały do użytku technicznego, które nie zostaną wprowadzone do łańcucha pokarmowego. Pasza musi być bezpieczna (art. 15 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002). Producent uważany jest za podmiot działający na rynku pasz.

Art. 5 ust. 6 rozporządzenia dotyczącego higieny pasz stanowiący, że „podmioty działające na rynku pasz oraz rolnicy zaopatrujący się w pasze oraz stosujący pasze pochodzące wyłącznie z zakładów zarejestrowanych oraz/lub zatwierdzonych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem” umożliwiają właściwym władzom znajomość podmiotów objętych niniejszym rozporządzeniem.

Właściwe władze krajowe nie muszą powielać rejestrów, jeśli podmioty objęte są naraz rozporządzeniem dotyczącym higieny pasz oraz rozporządzeniem dotyczącym higieny żywności. Rejestry muszą jednak informować o tym, że działania podmiotów sięgają obu obszarów.

5. Co oznaczają „niewielkie ilości produkcji pierwotnej pasz” wymienione w art. 2 ust. 2 lit. d)?

Nie istnieje definicja UE określająca „niewielkie ilości”. Powinny o tym decydować władze krajowe.

6. Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. c) rozporządzenia dotyczącego higieny pasz (WE) nr 852/2004 producenci dokonujący

dostaw małych ilości surowców do konsumenta końcowego lub lokalnego zakładu detalicznego bezpośrednio zaopatrującego konsumenta końcowego nie są objęte rozporządzeniem. Czy to znaczy, czy wymienieni producenci nie podlegają również rozporządzeniu dotyczącemu higieny pasz, niezależnie od prowadzonej przez nich działalności?

Tak. Związek między higieną pasz i żywności zapewniają pod tym względem art. 2 ust. 2 lit. b) i d) rozporządzenia dotyczącego higieny pasz.

8. Co wchodzi w zakres pojęcia „produkcji pierwotnej”?

Rozporządzenie dotyczące higieny pasz zawiera definicję "produkcji pierwotnej pasz", a nie ogólnie rozumianej produkcji pierwotnej i odnosi się wyłącznie do wytwarzania produktów rolnych. Wydobywanie minerałów przez przedsiębiorstwo wydobywcze nie może być łączone z produkcją pierwotną pasz. Pojęcie prostych czynności obejmuje czyszczenie i sortowanie w odniesieniu do zbóż i suszenia na słońcu traw, lecz nie odnosi się do sztucznego suszenia lub rozdrabniania.

9. Gdzie występuje granica między działaniami objętymi załącznikiem I, a tymi podlegającymi załącznikowi II, jeśli chodzi o czynności związane z transportem, przechowywaniem i przeładunkiem produktów pierwotnych?

Czynności związane z transportem, przechowywaniem i przeładunkiem produktów pierwotnych między gospodarstwem, a przedsiębiorstwem uważane są za działania związane z produkcją pierwotną pasz, a zatem podlegają wymogom załącznika I. Pierwotne produkty rolne przestają być za takie uważane w momencie, gdy dostarczane są do innego przedsiębiorstwa w celu dalszego przeładunku i/lub przetworzenia. Kolejne działania podlegają wymogom załącznika II.

10. Jakie czynności obejmuje art. 5 ust. 1 lit. c) („mieszanie pasz wyłącznie na potrzeby własnego przedsiębiorstwa bez stosowania dodatków lub premiksów dodatków, z wyjątkiem dodatków do kiszonek”)?

Zamierzeniem organu prawodawczego było celowe wyłączenie własnych mieszalników z zakresu obowiązywania wymogów załącznika II tylko, gdy przedsiębiorstwa nie stosują dodatków do pasz lub premiksów dodatków do pasz (za wyjątkiem dodatków do kiszonek). Mieszanie pasz z uzupełniającymi produktami paszowymi wyłącznie na potrzeby własnego przedsiębiorstwa objęta jest tylko wymogami załącznika I i przedsiębiorstwa nie podlegają obowiązkowi wdrażania procedur opartych na zasadach HACCP. Jednak we wszystkich innych przypadkach, takich jak stosowanie premiksów dodatków do pasz jako składników na potrzeby

tworzenia mieszanek na terenie gospodarstwa, własne mieszalniki muszą być zgodne z wymogami załącznika II.

11. Czy ruchome mieszalniki mogą być również uważane za producentów pierwotnych?

Nie. Art. 5 ust. 1 lit. c) ma zastosowanie tylko wtedy, gdy rolnicy sami tworzą mieszanki pasz. W chwili gdy czynność związana z mieszaniem przekazana zostanie przez rolnika ruchomemu mieszalnikowi czynność ta przestaje być uznawana za czynność związaną z produkcją pierwotną.

12. Jakie zaświadczenie o spełnianiu wymogów związanych z HACCP, o których mowa w art. 7, musi okazać przedsiębiorstwo?

To, jakie zaświadczenie należy okazać oraz co oznacza zwrot „uwzględniając charakter i rozmiar przedsiębiorstwa paszowego” muszą określić władze krajowe.

13. Czy dnia 1 stycznia 2006 r. podmioty działające na rynku pasz powinny posiadać gwarancje finansowe, o których mowa w art. 8?

Nie. Wprowadzenie obowiązkowego systemu gwarancji finansowych zależy od złożenia przez Komisję UE wniosku, który następnie będzie musiał być przyjęty jako wspólna decyzja Rady UE i Parlamentu Europejskiego.

14. Czy przedsiębiorstwo zatwierdzone zgodnie z wymogami dyrektywy 95/69/WE musi być poddane pełnej procedurze zatwierdzania określonej w rozporządzeniu (WE) nr 183/2005?

Nie. W związku z faktem, że rozporządzenie (WE) nr 183/2005 nie wprowadza żadnych dodatkowych szczegółowych wymogów w porównaniu do dyrektywy 95/69/WE zatwierdzenie uzyskane na mocy dyrektywy 95/69/WE zachowuje swoją moc. Jednak producenci muszą przedstawić zaświadczenie o wdrożeniu systemu opartego na HACCP oraz o zgodności z wymogami załącznika II.

15. Jakie informacje musi podać producent zatwierdzony lub zarejestrowany zgodnie z dyrektywą 95/69/WE i określony w art. 18 ust. 1?

Celem zatwierdzenia jest zawiadomienie władz o fakcie, że zarejestrowane/zatwierdzone przedsiębiorstwo wciąż działa.

16. Do kogo stosuje się dwuletni okres przejściowy wymieniony w art. 18 ust. 3?

Opóźnienie składania oświadczenia określonego w art. 18 ust. 3 stosuje się wyłącznie do podmiotów, które nie zostały zatwierdzone lub zarejestrowane zgodnie z dyrektywą 95/69/WE i które objęte są wymogiem zatwierdzania/rejestracji rozporządzenia dotyczącego higieny pasz. Wszystkie podmioty działające na rynku pasz muszą jednak odpowiadać wymogom rozporządzenia dotyczącego higieny pasz począwszy od dnia 1 stycznia 2006 r., co oznacza że niespełnienie tych wymogów stanowić będzie naruszenie, nawet jeśli przedsiębiorca nie złożył do tej pory na ręce władz oświadczenia o spełnianiu warunków określonych w rozporządzeniu.

17. Jak powinien wyglądać wykaz zarejestrowanych zakładów?

a) Czy wprowadzony zostanie model niewielkich identyfikatorów?

Rozporządzenie dotyczące higieny żywności nie wymaga już określonych niewielkich identyfikatorów w odniesieniu do zakładów działających na rynku pasz podlegających rejestracji. Art. 18 ust. 4 rzeczywiście uznaje istnienie innych systemów rejestracji, a zatem należy uwzględnić odniesienie do tych systemów.

b) Czy wykaz zostanie opublikowany?

Właściwe władze aktualizują wpisy zakładów zarejestrowanych w jednym lub więcej wykazach krajowych. Państwa Członkowskie podają do publicznej wiadomości wykazy zarejestrowanych zakładów.

Właściwe władze ustanawiają również wykaz zatwierdzonych zakładów i udostępniają go Komisji UE. Wykaz zatwierdzonych zakładów ukończony zostanie na poziomie UE przez Komisję UE do listopada 2007 r.

W związku z faktem, że podmioty działające na rynku pasz zaopatrują się w pasze oraz stosują pasze pochodzące wyłącznie z zakładów zarejestrowanych i/lub zatwierdzonych podmioty te powinny być w stanie wykazać, że ich dostawcy są zarejestrowani/zatwierdzeni lub, że złożyli oni do właściwych władz zawiadomienie lub wnioski zgodnie z art. 18 ust. 1 lub odpowiednio art. 18 ust. 2 rozporządzenia dotyczącego higieny żywności.

19. Jaki jest status wytucznych dobrych praktyk?

Realizacja wytucznych dobrych praktyk jest nieobowiązkowa. Mogą one być wykorzystane jako odniesienie przez władze kontrolujące, jeśli te władze formalnie je uznały. Podmioty mogą w niektórych sprawach odchodzić od oryginalnych wytucznych, lecz muszą wtedy udowodnić, że zasady przez nich stosowane umożliwiają im spełnianie wymogów higieny pasz. Status krajowych wytucznych jest taki sam jak wytucznych wspólnotowych.

20. Czy wytyczne dobrych praktyk mogą wykraczać poza prawodawstwo?

Wytyczne nie powinny zawierać wymogów wykraczających poza zakres prawodawstwa, np. powinny ograniczać się do higieny i wytycznych HACCP. Istniejące programy zarządzania jakością oraz systemy handlowe wspierane przez systemy certyfikacji i kontroli, które obejmują wymagania wykraczające poza wymogi higieny i HACCP nie są zgodne z art. 21 rozporządzenia dotyczącego higieny pasz jako wytyczne dobrych praktyk.

21. Czy krajowe wytyczne dobrych praktyk powinny być oceniane przez władze wszystkich Państw Członkowskich?

Nie, tylko krajowe wytyczne dobrych praktyk powinny być przekazywane do oceny władzom tego samego Państwa Członkowskiego.

22. Czy rozporządzenie odnosi się do pokarmu dla zwierząt domowych?

Tak, w szczególności do produkcji pokarmu dla zwierząt domowych. Rozporządzenie dotyczące higieny pasz nie dotyczy jednak żywienia zwierząt domowych ani obrotu detalicznego pokarmem dla zwierząt domowych.

23. Jak należy interpretować określenia „gdy jest to konieczne”, „w razie potrzeby”, „odpowiedni” i „dostateczny”?

Tam gdzie załączniki rozporządzenia dotyczącego higieny pasz stosują określenia typu „gdy jest to konieczne”, „w razie potrzeby”, „odpowiedni” lub „dostateczny” w gestii właściwych władz leży ustalenie, czy wymóg jest konieczny, właściwy, odpowiedni czy dostateczny by osiągnąć cele rozporządzenia. W tym celu należy uwzględnić charakter paszy i jej przeznaczenie.

Jednak od podmiotów działających na rynku pasz spodziewane może być stosowanie alternatywnych rozwiązań. W takim przypadku podmioty będą musiały uzasadnić wybór w odniesieniu do zasad HACCP lub procedur operacyjnych. Wytyczne dobrych praktyk mogą w tym przypadku stanowić również źródło wsparcia.

24. Czy podmioty, które muszą spełniać wymogi załącznika II powinny pobierać i przechowywać próbki każdego składnika pasz?

Jako że celem pobierania i przechowywania próbek jest spełnianie wymogów dotyczących możliwości śledzenia drogi produktów określonych w ogólnym prawie żywnościowym (np. identyfikacja wszystkich składników i wyrobów gotowych, krok wstecz, krok wprzód) próbki powinny być pobierane z każdej oddzielnej partii składników pasz.

25. Jak długo należy przechowywać próbki?

Próbki powinny być przechowywane do dyspozycji właściwych władz przez okres odpowiedni do użycia, dla którego pasza wprowadzana jest na rynek, który powinien być równy co najmniej okresowi trwałości.

26. Czy rozporządzenie nakłada wymogi w odniesieniu do wewnętrznego śledzenia drogi produktów?

Podstawowe wymogi dotyczące śledzenia drogi produktów określone w ogólnym prawie żywnościowym nie nakładają na podmioty obowiązku ustanowienia związku (tak zwane wewnętrzne śledzenie drogi produktów) między produktami przybywającymi i wychodzącymi. Jednak zdaniem władz sens art. 18 jest taki, że podmioty działające na rynku żywnościowym powinny wprowadzić pewien poziom wewnętrznego śledzenia drogi produktów. Należy zatem zachęcać podmioty działające na rynku pasz do tworzenia systemów wewnętrznego śledzenia drogi produktów zgodnie z charakterem ich działalności (przetwarzanie, przechowywanie, dystrybucja żywności itd.). Decyzja dotycząca szczegółowości wewnętrznego śledzenia drogi produktów powinna być pozostawiona podmiotom proporcjonalnie do charakteru i rozmiaru przedsiębiorstwa żywnościowego. W niektórych Państwach Członkowskich władze wymagają od podmiotów włączenia utraty możliwości śledzenia drogi produktów jako kluczowego elementu systemu HACCP poprzez określenie krytycznych punktów identyfikacji.

27. Jak długo należy prowadzić dokumentację?

Brak jest określonego obowiązku prawnego w odniesieniu do minimalnego / maksymalnego czasu prowadzenia dokumentacji związanej z prawodawstwem paszowym. Należy zatem uwzględnić odniesienie do wytycznych realizacji ogólnego prawa żywnościowego, rozdział II 3.2. (vi), który stanowi, że ogólnie dokumentację należy prowadzić przez okres 5 lat.

Jednak ta ogólna zasada może być odpowiednio dostosowywana w zależności od charakteru produktu, terminu ważności oraz kraju, przy czym kwestią zasadniczą będzie prowadzenie dokumentacji przez okres równy co najmniej terminowi ważności + 6 miesięcy.